Motion

1983/84: 2222

Nils Carlshamre m. fl.

Besparingar inom socialförsäkringsområdet

Budgetpropositionen kännetecknas av brist på förslag till utgiftsnedskärningar trots att det s. k. underliggande budgetunderskottet beräknats till 92 miljarder kronor och den offentliga sektorns utgiftsandel av den samlade ekonomin (BNP) är uppe i nära 70%.

Socialförsäkringens utbetalningar motsvarar ungefär en femtedel av hela ekonomin. För att komma till rätta med såväl den statsfinansiella som samhällsekonomiska krisen krävs betydande besparingar som inte är av engångskaraktär. Annars måste orimliga skattebördor läggas på löntagarna och stora skulder vältras över på kommande generationer.

I socialhuvudtiteln (bil. 7 till prop. 1983/84: 100) framhålls nödvändigheten av att begränsa kostnadsutvecklingen inom socialförsäkringens område, men att det måste ske med varsamhet. Vi delar den uppfattningen. I syfte att åstadkomma besparingar som inte har en alltför allvarlig innebörd för den sociala standarden och ändå ger väsentlig effekt vill vi i det följande föreslå ändrade regler inom sjukförsäkringen och föräldraförsäkringen. För sjukpenningförsäkringen föreslår vi ändrad självrisk. Vidare föreslår vi för såväl sjukpenningförsäkringen som föräldraförsäkringen ändrad kompensationsnivå.

Sjukförsäkringen

Sådan självrisk bör införas i sjukpenningförsäkringen att kortare sjukperioder ger en lägre kompensation. Vi föreslår följande regelkonstruktion:

Per tolvmånadersperiod skall tio dagar ge två tredjedels ersättning jämfört med nuvarande regler (60 i stället för 90% av bortfallet av inkomstdelar under den med 7,5 basbelopp maximerade årsinkomsten, dvs. 152 250 kr.). I övrigt skall 80% ersättning utgå. Tjugodagarsregeln skall kvarstå. Upprepad sjukdom inom en tjugodagarsperiod skall räknas som fortsatt sjukperiod varvid även anmälningsdagen räknas som sjukdag. Anmälningsdagen skall annars inte ersättas av försäkringen. Om förvärvsarbete skett under anmälningsdagen före anmälan, skall påföljande dag räknas som anmälningsdag.

Jämfört med hela karensdagar (utöver anmälningsdagen) medför den här föreslagna konstruktionen fördelen att ingen genom oturlig fördelning på året av inträffad sjukdom blir utan ersättning. Tiodagarsregeln och bibehållen tjugodagarsregel garanterar acceptabelt ekonomiskt skydd.

Sänkningen av den allmänna ersättningsnivån till 80% innebär på grund av marginalskatteeffekten en måttlig försvagning av den enskildes effektiva försäkringsskydd. Samma effekt mildrar också konsekvenserna av de till

60% ersatta tio första dagarna per tolvmånadersperiod. Även från avtalssynpunkt och med hänsyn till ILO-konventionen om bl. a. sjuk- och arbetsskadeförsäkringen anser vi förslaget väl avvägt.

Det är naturligtvis var och en obetaget att teckna frivillig tilläggsförsäkring i enskilt försäkringsbolag. Givetvis skulle vi välkomna motsvarande möjligheter att teckna sådan försäkring hos riksförsäkringsverket.

Föräldraförsäkringen

Vi föreslår samma generella ersättningsnivå som för sjukpenningförsäkringen, dvs. 80%. I motion 1983/84: 2445 av Ulf Adelsohn föreslås höjning av föräldraförsäkringens garantibelopp från 37 kr. till 55 kr. per dag fr. o. m. den 1 juli i år i syfte att ge de ekonomiskt svagaste väsentligt förstärkt försäkringsskydd.

Besparingseffekt och ikraftträdande

Vi beräknar den sammantagna besparingseffekten till drygt 3 miljarder kronor per helår. Ikraftträdandet bör ske den 1 juli i år och besparingarna tillföras statsbudgeten genom att sjukförsäkringsavgiften sänks med 1 procentenhet från 9,50 till 8,50%, samtidigt som folkpensionsavgiften höjs i motsvarande mån från 9,45 till 10,45%. Avgiftsändringarna bör gälla fr. o. m. den 1 juli.

Det torde ankomma på vederbörande utskott att utarbeta erforderlig författningstext.

Hemställan

Med stöd av vad ovan anförts hemställs

1. att riksdagen beslutar att fr. o. m. den 1 juli 1984 i enlighet med motionens förslag införa nya regler i a) sjukpenningförsäkringen och b) föräldraförsäkringen,
2. att riksdagen beslutar att sjukförsäkringsavgiften och folkpensionsavgiften fr. o. m. den 1 juli 1983 skall utgöra 8,50% resp. 10,45%.

Stockholm den 25 januari 1984

NILS CARLSHAMRE (m)

GÖTE JONSSON (m)

ALLAN ÅKERLIND (m)

ANITA BRÅKENHIELM (m)

INGVAR ERIKSSON (m)

HUGO HEGELAND (m)

GULLAN LINDBLAD (m)

EWY MÖLLER (m)

SONJA REMBO (m)

GUNNAR BIÖRCK (m)
i Värmdö

BO ARVIDSON (m)

GÖREL BOHLIN (m)

GÖRAN ERICSSON (m)

ANN-CATHRINE HAGLUND (m)

SIRI HÄGGMARK (m)

BLENDA LITTMARCK (m)

INGEGERD TROEDSSON (m)

BARBRO NILSSON (m)
i Visby